

JAKABOVICS
TIBOR

Mókusugrás

ÜLTESS FÁT!

JAKABOVICS TIBOR

MÓKUSUGRÁS

ÜLTESS FÁT

Emlékszem drága nagymamámra, a gacsos kezére, amikor kapát, ásót fogott. Kifényesedett nyél csusszant pontosan, finoman, éppen a megfelelő erővel, virtuóz, apró mozdulatok terelték az acél holdfény-élet, megosztódott a világ a fémlap két oldala felé, az egyik oldal életet nyert, a másik életét adta a túloldalért. Ezerszer és ezerszer gyakorolt, ősi mesterektől tanult túlélőtánc, formagyakorlat, öntudattalan és ezért végtelenül pontos.

(...) Barackfát ültetni voltunk a szőlőhegyen, Napsugár barack, így hívták arafelé, kétökölnyire, piros-sárgára érett ott, mennyei íze volt, édes-fanyarkás, hosszú rostú, napsárga húsú, csorgott a leve az ember arcán kétoldalra, de más-hogyan nem lehetett megenni, egyszerűen nem lehetett belőle kicsit harapni, a kicsi, óvatos harapás istenkáromlás lett volna, tiszteletlenség, pazarlás és hódolattalanság, hát haraptunk nagyot, felnőttek, gyerekek mind, és hallgatunk, nem volt mód a beszédre, csak ha elfogyott az első, és nyúltunk a következőért, nem illett nagyon cifrázni, csak ennyit, hogy „huhhh”, meg „háát igen”, meg hogy „taval is, igen”, és ez így volt jó, így volt becsületes, megköszöntük az áldást majd' szótlanul.

Napsugár barack csemetére lelni kisebb fajta ünnep volt, a nagymama talált a piacon, pontosabban nem is találta, hanem a csemete találta meg őt, amikor kacsát vitt eladni, élő kacsát, kettőt, és annak az embernek, aki vette volna az egyik kacsát mindjárt reggel, rögtön a piaci kőasztalra való kikapolás után, annak a szatyrából ágaskodott ki három oltvány, és a nagymama kérdezte tőle, csak úgy társalgásképpen, hogy mi az a pár ágacska a szatyrában, aztán hamar meg is alkudtak, az ember csak egyet volt hajlandó odaadni, az egyik kacsáért cserébe.

Nagypapa mérges volt nagyon, legalábbis úgy csinált, mintha az lenne, mert hogy a kacsa jóval többet ér, mint egy csemetécske, de végül megegyeztek abban, hogy lesz a barackból pájinka, valamiért így becézték a pálinkát, ha a barackból túl sok teremne, de ezt mindenki tudhatta előre, még én is, a városi gyerek, hogy ebből egy szemernyi nem marad, mind felfaljuk, ha megérett, rögvest, meg aztán ilyenből nem is szoktak pájinkát főzni.

Kapát és ásót vittünk, én az ásót, nagymama a kapát, a kapán a kis kosarat, az ásó lapja kicsit döntött volt, a nyele görbe, ragyogóan tiszta, fényes és kopott szerszámok voltak, szerszámnak csak én hívom mindet, ők azt mondták, hogy kasza, kapa, vasvella, ásó, szerszám-számba a kalapácsot, fogót vették csak.

Helyet a fácskának az öreg barackfa mellett kerestünk, nagymama szerint az anyja mellett a helye, de tudtam, hogy nem úgy értette, hiszen ez a fa annak biztosan nem az anyja, de az lesz majd, azzá válik, ha egymás mellett nőhetnek, az idősebb fa meganyásodik a kicsi mellett, a kicsi meg gyerekévé válik valahogy. Egymást megcsaladosítják. Ezt nem a nagymama mondta, ezt én mondom, és nem hiszem, hogy a nagymama ellenkezne.

(...)

Azt hallottam valahol, hogy a fák nem nőnek az égig. Kénytelen vagyok cáfolattal élni, miszerint dehogynem. Tessék kérem megnézni. Az ember álljon egy fa mellé, és nézzen fel. Ha a fa még csak fácska, guggoljon, esetleg feküdjön le.

Na, ugye.

Az a különös, hogy a teljesen különböző magasságú fák minden további nélkül elérik az eget. Az ég ugyanis, illetve annak legalacsonyabb pontja közmegegyezés kérdése.

Az én egyszemélyes közmegegyezésem úgy szól, hogy ha van valami, ami felett nincs semmi, a valami felett közvetlenül az ég kezdődik. A fák így érintik meg

az eget, valamennyien, kivétel nélkül. Megannyi átjáró, és egyben támasz. Kell valami, ami az eget tartja, bennünket meg biztonságban, hogy bármi történjék is, ne szakadjon a nyakunkba.

Ha az Ég haragszik, a fák akkor is tartják. Ki tudja, hányszor mentették meg az életünket? Hányszor kértek megbocsátást, kegyelmet nekünk?

Ha figyel az ember, meglátja, meghallja, nem a jó szemével, fülével, hanem az igazival, csak ki kell nyitni végre, és nincs kérdés, az Erdő esedezik könyörületért, értünk is, és magáért is, ne tépjetelek, szaggassatok tovább.

(...)

Az ember gyereke, mondjuk úgy inkább, hogy az emberiség, a történelmének eddig legtermékenyebb részét éli, pontosabban éli fel, pazarolja, a körülményeit nem tekinti rendszernek, általában véve teljesen fogalmatlan azt illetően, hogy hol van, mit csinál és mi végre.

Úgy viselkedünk, mint akiket elszállásolnak egy szép, nagy, kényelmes házban, éléskamra tele, prima berendezés, eszközök, aztán az elszállásoltak illetémesen tüzet raknak a bútorból a nappali közepén, kicsit ennivalót sütögetnek rajta, meg aztán jó meleg is, amíg van a kamrában, addig két pofára tömik magukat, aztán köhögnek kicsit, mert hát füst van, akkor kicsit verekszenek, ellátják a hősiek pofozkodásban sérülteket, hőzöngenek, hogy kinek van igaza és kinek nincs, meg hogy ki kezdte, közben hűl a ház, hát még egy szekrényt eltüzelnek a másik szoba közepén, még nagyobb a füst, kicsit könnyeznek, némileg fuldokolnak, egyetértenek abban, hogy csak megéheztek megint, és hát ahhoz megint tűz kell, most a fürdőszobában raknak tüzet, a kádban, fagy a szekrény, lassan már csak lambéria meg matrac marad, nem baj, az is ég jól. Ürül a kamra, akkor megint verekszenek kicsit, páran kissé meghalnak, füstmérgezésből és koponyabeszakításból kifolyólag, az elhullottakat szépen, rétegesen a pincében helyezik el, némelyek kissé éheznek, kornyadoznak, őket az erősebbek tüzelőgyújtásra küldik a hálósobába.

(...)

Nagymama pontosan meg tudta mondani, hány óra van, volt egy naspolyafa a kerekeskút mögött, az árnyékát nézte, hogy elérte-e a kutat, vagy a góré sarkát, napra járó órája volt, nem rugóra, bár szerintem akkor is megmondta volna, ha a környéken egy darab fa sincsen, olyan volt a napja, olyan szépen szeletekre osztva, mint amikor valaki egy méretes fatörzstortát bejelölget a kés hátával, hogy mindenkinek jusson biztosan.

A nap pedig korán indul, a jószág éhes, hát etetni kell, vizet húzni, begyűjtani az üstházba, aztán amíg a víz megmelegszik, addig kenyérsütős napokon a kemence befűtése kukoricaszárral, rőzsével, segítenék, de inkább csak akadéknak vagyok, nagymama terelget, mondja, hogy mit, hogyan, kicsiket nevet, valahogy úgy érzem magam, ahogy a bob érezheti magát a pályavályúban, iszonyatos sebességgel történik minden, egyszer csak vége, a nagymama két keze az oldalfala a pályának, nem engedi, hogy a sebes kanyargásban a kiskapu, a konyhai sparhelt, a lavór, a gang vége, az öreg kredenc között kisodródjak, mire észbe kapnék, a jószág fal, iszik, a konyhai fedeles vödör tele ivóvízzel, szédítő, a pálya végénél aztán jól hallható, saját gyomorkorgás, irány az asztal, a rántotta készen, apai nagyapa borotválkozik, én pedig nagymamával elköltöm a reggelit, az utolsó falatokat menetben, mert van tennivaló még bőven, meg kell nézni a szalmakazalnál a kiscicákat, kéthetese, nagyon vinnék haza egyet, a hátsó kertkapunál tök lapul, elbújt a levelei között, van vagy tíz kiló ránézésre, de még nem érett, hát mi legyen az ebéd, főzünk zöldséges bablevest, meg lesz grízes tészta lekvárral.

Ott aludtam előző éjjel is, meg ma is ott fogok, ami jó, mert reggel körbe lehet járni az összes állatot, este meg lehet zseblámpával olvasni a takaró alatt, elkérem a friss újságot, néha a bibliát, annak nagyon örülnek, és addig olvasok, amíg el nem álmosodom.

Az álmosodás kitolódik, erőltetem is, hogy ne jöjjön, de mindig elkap valahogyan, arra szoktam felébredni, hogy a nagymama szöszmötöl valamivel, felül,

pont rálátok az ágyra, az ágy melletti kisszekrényen csörgőóra, kistányérnyi számlappal és fluoreszkáló mutatóval, hajnali két óra, az ágy mögött az ablak, a hold világánál látom nagymama végtelen hosszú fehér haját, amit máskor sohasem látni, mert mindig fejkendőben van.

Gyönyörű a haja, olyan, mint egy hirtelen ecsetvonás, a vége is olyan, elvékonyodik, beletűnik az éjbe, nem látni, hogy hol a vége, lehet, hogy nincs is sehol. Rózsafüzért morzsol és halkán beszél hozzám, nem értem, elmosódó, ritmikus hangocskák, sohasem látom, mikor visszafekszik, mert mindig elalszom addigra megint.

(...)

Önmagában pár ezer milliárd fa ültetése elég jó. Ha ötezer milliárd, akkor mondjuk egymilliárd faültetőképes egyedet figyelembe véve az ötezer fa per fő. A mindennap-egy-fa megközelítés úgy tizenöt év, és nyertünk, több, mint duplázása a mostani állománynak. Benne vagy? Tizenötezer év alatt megfeleztük, tizenöt év alatt vissza az eredeti állapothoz, dagadhat a mellkas, azért ez már döfi.

Nyolcmilliárdan vagyunk most, 2021-ben, ha a számtan nem csal, bár vannak kétségeim, mióta láttam helikopteres lószámolást, inkább lólétszámbecslésnek hívnám, ahol helikopterrel kell nyilvántartásba venni a jószágot, ott pár százalék ide-oda nem számít, az emberekkel is így lesz ez, megnézném, ki az, aki megmondja pontosan, hogy mondjuk Belső-Indiában hány ember él.

Legyen azért nyolcmilliárd, fogadjuk el, valahonnan ki kell indulni, bázisnak jó lesz, aztán majd arányítunk. Egymilliárd ültetőképes, az minden nyolcadik ember, szerintem elég jó arány, védhető, megállapodhatunk ebben is.

Egy rendes fa kössön meg évi száz kilogramm szén-dioxidot, a szám csak az egyszerűbb matek kedvéért ilyen kerek, minden fa egyéniség, hosszanti egyediség...

Az emberiség úgy harmincötmilliárd tonna szén-dioxidot ereszt szabadjára évente, nézzük csak, ez harmincötezermilliárd kilogramm, annyit háromszáz-

ötvenmilliárd fa épít be, ennyi többlet kell a jelenlegi állományhoz képest, ha egy fikarcnyit sem engedünk a bűzölgésből, erdőégetésből, szénerőműből, legyen az a becslésünk, hogy mindenki tesz egy nagyot az egészre, és csak azért sem csökkent a kipufogáson, tényleg csak az egyszerűbb kalkuláció kedvéért, háromszázötvenmilliárd fa egymilliárd ültetőképes egyednek alig egy év, röpké idő, semmiség.

Vegyük hozzá, hogy az egy fára jutó úgy száz kilogramm széndioxidban móló-meg-alapon jóval kevesebb szén van, tizenkettő-negyvennegyed része, vagyis körülbelül huszonnégy kilogramm. Pár éves fa, és máris hozza ezt a növekedési ütemet, cellulóz lesz a szénből például, a természet maga intézi, tanácsolnám, hogy veselkedjünk neki, magam nagyjából ezer fánál tartok, ha egyedül maradok, kicsit elhúzódik a projekt, de nem maradok, az látszik már, és vegyük hozzá, hogy a kis-kócos elméjük egy része esetleg leszokik a padlógázás közlekedésről, ha pedig mások ünnepi tábortüzet gyújtanának, annak nem kell feltétlenül kilenc és fél kamionnyi előszárított keményfából rakottnak lennie, csak azért, mert a szomszéd város tavaly kilenckamionnyit tüzelt el, balhéból sem gyűjtjük fel a szomszéd erdejét, igaz?, csak mert a kapunk elé állt a terepjárójával, ő meg cserében nem járhatja a hatliteses, vésokhengeres, benzinmotorral szerelt fallikus szimbólumát órákig, bemelegítés címén, merthogy szép, öblös hangja van alapjáraton is.

(...)

Ültessétek a fákat, és inni adtok a szomszédoknak!

Ahol fa van, ott víz is van, ahol erdő van, ott jut majd mindenkinek, ahol erdőségek húzódnak megszakítatlan végtelenségben, arra van az éden, ott nincs soha le nem szálló porfelhő száraz poklát nyöszörgő út.

A lombzat féligáteresztő tartomány, a hulló esőből jócskán magába rétegez, melegéből visszahúll, aztán jól megfontoltan kétfelé választ, ha kell, enged a föld felé, csepegtet, törzsön lefelé zuhogtat, közben felfelé, az ég felé is ad, felhőkbe fogalmaz létmentő pakkokat, szélre bízza, elengedi.

Ültess fát, útra indulsz, meglásd.

Végigjárom elkerülhetetlenül.

Erdőkben lépdelsz, magot gyűjtesz,

évezredekben gondolkodol.

Ültetni kaland, készülni kell,

hangolódni.

Megszabadulva lábra kelni.

Elengedi bátran, mert visszatér majd, körforgás az, tóból, tengerből égbe, égből lombra, lombról égbe, égből lombra, mint amikor szappanbuborékot fúj az ég felé a csücsöri gyermekszáj újra és újra, ha körbeállná a földet, hát körbeérne a buborék is.

Mint a rómaiak építette akvaduktuszok pilléres ívezete, le, fel, odébb, le és fel, odébb, és megint és megint, légpárnán pattogó nedvbuborék, légneműsödött vízpamacsokból meg partokon túlszaladt habgombolyagokból, nehéz érteni, hogy mi ezen a bonyodalmas, a víz addig jut el, ameddig a vízvezeték tart, a többi csak remény, esetlegesség, időjárási anomália.

Nem nagyon látom esélyét, hogy az összes tenger felől az összes irányba, a szárazföldek közepéig hirtelen építsünk meghatározhatatlan számú vízvezetékot, merthogy irdatlanul sok kell, ráadásul olyan, amelyik valahonnan tudja, hogy pár méterenként mennyit szívárogon, hogy jusson mindenhova útközben is.

Ilyen módon elvethetjük a vízvezetékesdit, mint kapitális marhaságot, és vállaljuk belátással annak terhét, hogy elismerjük, megint csak nem tudunk jobbat.

Erdőt, erdőséget kell telepíteni, az lesz a multifunkciós hűtő-keringető-elosztó-továbbítórendszer.

(...)

Ha valaki járt már igazi, legalább százéves erdőben, pontosan tudja, hogy ott szellemek laknak. Rendes, odavaló szellemek, odavalósi, ahogy felénk vidéken mondták, minden egyes fában él legalább egy, de nem lakóként kell őket elképzelni, hanem úgy, hogy ők maguk is a fa, a fa elhanyagolhatatlanul lényeges alkotóelemei, mint bennünk a lélek.

Azért a legalább százéves erdőben találkozni velük, és nem a fiatalabbakban, mert a százéves fa lelke már kamaszodik, és ennek következtében az atyavilágnak nem képes megmaradni egy helyben, pedig a kérgegen belül rengeteg hely

van, akár ki is lehet kukucskálni így-úgy, de nem, folyton nyüzsögnek, és az erdőlátogató emberfiát vizslatják, pedig nem kellene, mert az erdőben kószáló ember ilyenkor esetleg frászt kap, és elmenekül.

Az erdei szellem alapvetően kíváncsi, igen jó szándékú, és folyton játszana, még a több száz éves felnőttebb szellemek is. A látogató, aki az erdőben nagy komolyan gyalogol, ezt nemigen érti, csak hangokat hall, sejtelmes árnyakat lát, összezavarodik, és ahelyett, hogy jót bújócskázna valamelyik kölökszellemmel, magában fogadkozik, hogy soha többet, inkább ülök a strandon egész nap, aztán hátraarcot hajt végre, és megfutamodik.

Kár, mert az erdei szellemek nagyszerű játszótársak, megdöbbenően okosak, és főképp érzékenyek nagyon, elég, ha az ember nem ijedezik tőlük, hanem inkább suttog hozzájuk, a hátát óvatosan egy fatörzshöz dönti, hogy belekukucskálhassanak a hátizsákba kicsit, én mindig tartok egy kis linzert a zsák oldalhálójában, csokiba mártottat, mert az nem esik olyan könnyen darabjaira, és bizony sokszor ki is csenik onnan, néha én eszem meg, az a jó benne, hogy sosem tudom eldönteni, ők majszolták el, vagy én, de nem is fontos annyira.

Az apró figyelmességet nagyra értékelik, a legfontosabb persze, hogy ne rémülözön tőlük az ember, legyenek egyszerűen észrevéve, érezve, figyelmet kapjanak, és már boldogok is, megint van egy nagyszerű napjuk. A linzer másodlagos, amolyan barátkozási gesztus, az a megfigyelésem, hogy legalább egy órácskát kell eltölteni lehetőleg egyedül bent, az erdő mélyén, és ebbe nem számít bele a begyaloglás, na, akkor kezdődik, előbb innen egy kis susogás, onnan egy finom pendülés, akkor már tudom, hogy nem vagyok magam. Mutattak már nekem elhullott agancsot, olajos hordót fintorogva, és soha nem találtam volna meg magamtól azt az óriási taplógom-bát, ami egy kidőlt fa törzsén üldögélt, és valamitől kék volt, nem befestve, hanem anyagában. Úgy terelgetik az embert – bár lehet, sőt valószínű, hogy mindenkire saját, testreszabott módszert választanak –, hogy ha rossz felé fordul, onnan jön egy apró, halk huuuu, valahol az alsó hallásküszöb környékén, erőben és mélységben is, nulla decibel és pár hertz körül, halk infrahang, inkább érezni lehet csak. Le az ösvényről, delejedző csodák birodalma idegenvezetővel.

KÖNYVRENDELÉS:
www.mokusugras.com

Copyright © Jakabovics Tibor, 2021

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, nyilvánossághoz közvetítését – szigorúan tilos!

Szerkesztette: Z. Karvalics László

Tervezte: Imre Judit | LátóMező

Nyomta és kötötte: EPC Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Mészáros László

Kiadja az Equibrilyum Könyvkiadó Kft.
1053 Budapest, Veres Pálné utca 9. fszt. 6.
kiado@equibrilyum.com
A kiadásért felelős személy: Kolozsy Balázs

**Az Equibrilyum Könyvkiadó könyvei kedvezményesen
megvásárolhatók: www.equibrilyum.com**

ISBN: 978-615-01-1437-8

Ültessetek fát, ligetet, erdőt.

Ha nem lesz talpalatnyi hely sem már, ha mindent, de tényleg mindent szépen teleültettünk, és még mindig ugyanott tartunk, ugyanazokat a sületlenségeket hajtogatjuk, ugyanolyan koszos a légkör, akkor nagy bajban leszünk.

Nem hiszem, hogy így lesz.

Úgy hiszem, hogy használni fog a terápia.

A tisztuló légkör, a barátságos eső melegen üdvözölt, de másodlagos eredmény.

Mi, emberek rájövünk, hogy képesek vagyunk megtenni bármit.

Bármilyen jót.

Veselkedjünk neki, mert van még hely bőven.

Van véghasználatba vont erdődarab, amit senki sem telepített újra, vannak meddőhányók, leszakadt, elmosódó vízpartok, és vannak végeláthatatlan, talajukat vesztett mezők.

Alig várják mind, hogy végre jöjjön valaki, hogy odaérjen, és a kezében hozza az Élőséget, és az Élőséget szeresse bele a Földbe.